

Sekcia sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti SK SaPA

– 15 rokov činnosti

Člen Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek (ďalej len „Komora“) môže byť organizovaný v neobmedzenom počte odborných sekcií Komory, najmä podľa dosiahnutej špecializácie v nadväznosti na aktuálne pracovné zaradenie. Jednou z odborných sekcií Komory je aj Sekcia sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti (ďalej len „Sekcia AaIS“). Uvedená odborná sekcia po dlhoročnom období pasivity obnovila svoju činnosť v roku 2007 a následne počas I. Celoslovenskej konferencie sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti a urgentnej starostlivosti v Košiciach bol zvolený výbor sekcie, ktorá prvotne niesla názov *Sekcia sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti a urgentnej starostlivosti*. O rok neskôr (r. 2008) druhá celoslovenská konferencia sekcie už niesla názov medzinárodná o čom svedčila účasť českých kolegyň na tomto odbornom podujatí. Na základe vývoja a zmien, ktoré sa dotýkali sestier pracujúcich v urgentnej starostlivosti, sekcia zmenila svoj názov i zameranie. Jej aktivity sa začali niesť pod novým názvom: **„Sekcia sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti“** a jej činnosť trvá dodnes. V súčasnosti má 741 členov.

V priereze pätnástich rokov činnosti Sekcie AaIS sa jej konferencií zúčastnilo 2 239 registrovaných účastníkov zo šiestich krajín Európy (Slovenska, Poľska, Srbska, Rakúska, Maďarska, Česka). Bolo prezentovaných 467 prednášok a viac 85 posterov. Na týchto konferenciách sa zúčastnilo aj 115 vystavovateľov.

Okrem prvej boli všetky konferencie Sekcie AaIS, SK SaPA za prítomnosti odborníkov v intenzívnom ošetrovatel'stve zo zahraničia.

- 17. – 18. 10. 2008 – Košice
- 19. – 20. 05. 2009 – Košice
- 24. – 25. 06. 2010 – Trnava
- 03. – 04. 06. 2011 – Ružomberok
- 22. – 23. 06. 2012 – Nový Smokovec
- 14. – 15. 06. 2013 – Nitra
- 13. – 14. 06. 2014 – Poprad
- 18. – 19. 06. 2015 – Trnava
- 18. – 19. 06. 2016 – Tatranská Lomnica
- 15. – 16. 06. 2017 – Bratislava
- 14. – 15. 06. 2018 - Košice
- 07. – 06. 06. 2019 – Nový Smokovec
- 2020 – pripravovaná, neuskutočnená (pandémia)
- 2021 – plánovaná neuskutočnená (pandémia)
- 13. – 14. 10. 2022 – Košice
- 2023 - plánovaná

Každoročne Sekcia AaIS vydáva z konferencie **zborník alebo monografiu** odborných abstraktov a príspevkov s ISBN. Informácie z konferencií sú prezentované v domácich a zahraničných odborných časopisoch, na webovej stránke SK SaPA, sociálnych sieťach, v národných a regionálnych médiách. Prvá medzinárodná spolupráca Sekcie AaIS začínala u susedov v **Česku**. Konkrétne so *Sekciou anesteziológie, resuscitace a intenzívni péče České asociace sester* (ARIP ČAS). Neskôr aj s *Profesní a odborovou unií zdravotnických pracovníků* (POUZP). Každoročne členovia našej sekcie aktívne s odbornými príspevkami vystupujú na kongresoch *Českej společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny* (ČSARIM).

Jedným z dôležitých medzníkov sekcie bolo podpísanie Bilaterálnej zmluvy s **Udruženjem anestetičara Srbje** v roku 2010. Na základe tejto dohody sa slovenské sestry – členky sekcie majú možnosť, za obojstranne výhodných podmienok, zúčastňovať medzinárodných kongresov v Srbsku a tak nielen získavať poznatky zo zahraničia ale i prezentovať prácu našich sestier, reprezentovať slovenské sestry na medzinárodnej pôde. Viacerí členovia výboru sekcie dostali od predsedu Udruženja anestetičara Srbje poďakovanie za rozvoj bilaterálnej ale i medzinárodnej spolupráce. Okrem uvedenej spolupráce s Českom a Srbskom je rozbehnutá spolupráca aj so sesterskými organizáciami v **Poľsku**. Ohľadom spolupráce boli oslovené organizácie sestier v **Maďarsku** a na **Ukrajine**. Konferencií sa zúčastnili aj sestry z **Rakúska**. Kongresov v Česku, Srbsku a Poľsku sa zúčastnilo niekoľko desiatok slovenských sestier, mnohé s aktívnou účasťou. Účasť mnohých sestier na týchto odborných podujatiach bola realizovaná aj s finančnou podporou *Občianskeho združenia pre podporu sestier a pôrodných asistentiek*, za čo združeniu vyslovujeme úprimné poďakovanie. Členovia výboru sekcie AaIS komunikujú s *European federation of Critical Care Nurses associations* (EfCCNa) a *World Federation of Critical Care Nurses* (WFCCN) a niektorí členovia výboru sa aktívne zúčastnili kongresov a pracovných stretnutí týchto európskych a svetových federácií. Bc. František Naňo (aktuálny predseda Sekcie AaIS) je už viac rokov reprezentant v Rade Európskej federácie združujúcej asociácie sestier pracujúcich v starostlivosti o kriticky chorých (EfCCNa) ako zástupca „našej“ sekcie AaIS.

Z domácich partnerov na spolupráci je potrebné uviesť *Sekciu sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej medicíne Slovenskej spoločnosti sestier a pôrodných asistentiek, o. z. Slovenskej lekárskej spoločnosti*. Pozvanie zástupcov sekcie do panelovej diskusie počas odborného podujatia *Slovenskej spoločnosti anestéziológie a intenzívnej medicíny*.

Niektorí členovia sekcie sú aktívni aj pri tvorbe a pripomienkovaní legislatívy, právnych predpisov týkajúcich sa ošetrovateľskej starostlivosti v anestéziológii a odboroch intenzívnej starostlivosti v kontexte s kvalitou starostlivosti, bezpečnosťou pacienta, pracovnými podmienkami sestier i ich ohodnotením, z ktorých vyberáme:

1. Vypracovanie podkladov – obsahu špecializačného študijného programu:
  - **Perfuziológia**
2. Vypracovanie podkladov – obsahu certifikovaných činností:
  - **Ošetrovateľská starostlivosť o pacienta napojeného na extrakorporálnu membránovú oxygenáciu.**

- *Kontinuálne eliminačné metódy.*
3. Revízia a príprava podkladov - návrhu na úpravu špecializačných študijných programov:
    - *Anestéziológia a intenzívna starostlivosť*
    - *Intenzívna ošetrovateľská starostlivosť o dospelých*
    - *Intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v neonatológii*
    - *Intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii*
    - *Ošetrovateľská starostlivosť o dialyzovaných pacientov*
  4. Členovia sekcie AaIS sa v rámci projektu MZ SR "*Tvorba nových a inovovaných štandardných klinických postupov a ich zavedenie do medicínskej praxe*" aktívne podieľali na tvorbe štandardných postupov pre ošetrovateľstvo v intenzívnej starostlivosti a vypracovali ošetrovateľské štandardné postupy:
    - *Manažment ošetrovateľskej starostlivosti o pacienta na veno-venóznej mimotelovej membránovej oxygenácii*
    - *Manažment ošetrovateľskej starostlivosti o pacienta na umelej pľúcnej ventilácii*
    - *Manažment ošetrovateľskej starostlivosti o pacienta s akútnou bolesťou.*
  5. Dvaja členovia výboru sa podieľali na vypracovaní *novely Konceptie zdravotnej starostlivosti v odbore ošetrovateľstvo*, ktorá je v legislatívnom procese.
  6. Vypracovanie podkladov pre MZ SR pre využitie sestier v kategórii „*sestra s pokročilou praxou*“ v intenzívnom ošetrovateľstve a anestéziológii.
  7. Opakované pripomienkovanie *Konceptie zdravotnej starostlivosti v odbore Anestéziológia a intenzívna medicína* - v súvislosti s ošetrovateľstvom.
  8. Opakované pripomienkovanie **Výnosu MZ SR o minimálnom materiálno-technickom vybavení** v súvislosti s intenzívnym ošetrovateľstvom.
  9. Opakované pripomienkovanie a príprava návrhov/podkladov na zaradenie nových ošetrovateľských výkonov do *Katalógu zdravotných výkonov* (od r. 2010 skoro na ročnej báze).
  10. Opakované vypracovanie podkladov – pripomienok na úpravy **rozsahu praxe sestry špecialistky** v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti, sestry – perfúziologičky a ďalších špecialistiek v intenzívnom ošetrovateľstve.
  11. Opakované pripomienkovanie návrhu **novely zákona NR SR č. 576/2004 Z. z.** v súvislosti s dlhodobou a následnou zdravotnou starostlivosťou, umelou pľúcnou ventiláciou v domácich podmienkach.
  12. Opakované pripomienkovanie **mzdového ohodnotenia sestier** v intenzívnej starostlivosti.
  13. Deklarovanie na rôznych fórach **nutnosti stabilizácie sestier**, vrátane predloženia návrhov.
  14. Pripomienkovanie ďalšej legislatívy.
  15. Pripomienkovanie štandardných postupov viacerých odborov v rámci projektu MZ SR.
  16. Opakované (nesúhlasné) **odborné vyjadrenia** k:
    - návrhom na zaradenie zdravotníckych **záchranárov na OAIM** (lôžková časť + anestézia) – náhrada chýbajúcich sestier, ku špecializačnému štúdiu ZZ s rozšírením štúdia s možnosťou nahradiť sestru na anestéziologických úsekoch,

- **praktickým sestram-asistentom**, ktoré vnášajú do systému chaos a ohrozenie bezpečnosti pacienta, vyjadrenia voči zasahovaniu do autonómie odboru ošetrovateľstvo a povolania sestra v oblasti intenzívnej starostlivosti.
17. Priebežná komunikácia (osobná, telefonická, emailová) s odbornými spoločnosťami lekárov, zdravotníckych záchranárov, SK MTP, s členmi sekcie a poskytovanie odborných konzultácií.
  18. Členka výboru sekcie PhDr. Helena Gondárová – Vyhničková, dipl. s. vykonávala funkciu hlavnej odborníčky MZ SR pre Ošetrovateľstvo (1.4.2017 – 31.3.2022).
  19. Člen výboru sekcie PhDr. Milan Laurinc, PhD., MPH, dipl. s. vykonával funkciu riaditeľa odboru ošetrovateľstva a iných zdravotníckych profesií na MZ SR.
  20. Viaceré členky a členovia sekcie získali ocenenie **Biele srdce** na celonárodnej úrovni a jedna členka **mimoriadne ocenenie Biele srdce** na celonárodnej úrovni.

Táto činnosť by nebola možná bez podnetov a spolupráce s mnohými aktívnymi členmi sekcie za čo im predchádzajúci predseda Sekcie AaIS (tri volebné obdobia) i celý výbor sekcie AaIS „**ĎAKUJEME**“.

Dňa 13. 10. 2022 v Košiciach sa konali voľby do výboru Sekcie AaIS.

Členmi výboru sekcie na volebné obdobie 2022 -2024 sa stali:

- Bc. Brantišek Naňo – predseda
- PhDr. Milan Laurinc, PhD., dipl. s. - podpredseda
- PhDr. Helena Gondárová-Vyhničková, dipl. s.
- Mgr. Viera Kormaníková
- PhDr. Lenka Gajdošová, PhD.

Foto : Výbor Sekcie AaIS na volebné obdobie 2022 – 2024 (zľava: H. Gondárová-Vyhničková, V. Kormaníková, M. Laurinc, L. Gajdošová, F. Naňo - predseda)

Správa

z XIII. Celoslovenskej konferencie sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti s medzinárodnou účasťou

V dňoch 13. – 14. 10. 2022 sa v Košiciach konala **XIII. Celoslovenská konferencia sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti s medzinárodnou účasťou**, ktorá mala hlavnú tému: *Anestéziologická a intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v období pandémie Covid-19*. Konferencia, ktorej organizátorom bola Sekcia sestier pracujúcich v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti SK SaPA sa konala v spolupráci s Regionálnou komorou sestier a pôrodných asistentiek Košice I., Regionálnou komorou sestier a pôrodných asistentiek Košice II. a Univerzitnou nemocnicu Louisa Pasteura Košice. Na konferencii sa zúčastnilo 144 účastníkov zo Slovenska, Česka, Srbska a Poľska.

Organizačný výbor konferencie: PhDr. Milan Laurinc, PhD., MPH, dipl. s. (predseda) PhDr. Helena Gondárová–Vyhničková, dipl. s.; PhDr. Lenka Gajdošová, PhD.; PhDr. Anna Schmiedl, MPH; Mgr. et Mgr. Vladimír Siska, MPH; Mgr. Viera Kormaniková; Mgr. Miloš Čakloš; Mgr. Elena Červeňáková, dipl. s.; Mgr. Iveta Fabiánová; Mgr. Erika Lipovská; Bc. František Naňo

Vedecký výbor konferencie: doc. PhDr. Andrea Solgajová, PhD. (predsedníčka) doc. MUDr. Jozef Firment, PhD.; Assoc. Prof. Natalia Shygonska, PhD., (UA); dr hab. Sylwia Krzemińska (PL); PhDr. Dana Zrubcová, PhD.; PhDr. Lukáš Kober, PhD., MPH.; PhDr. Renáta Zoubková, PhD. (ČR); Mgr. Iveta Lazorová, PhD., MPH; dr n. med. Anna Kostka; (PL); Mgr. Adriana Borodzicz (PL); Jovan Filipovic (SRB).

Hlavný tematický blok konferencie: Anestéziologická a intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v období pandémie Covid-19

Vedľajšie zameranie konferencie: Zvládanie stresu a záťaže v súvislosti s nedostatkom sestier
Kvalita a dostupnosť intenzívnej ošetrovateľskej starostlivosti Vária

Konferencia sa začala prednáškou o priekopníčke ošetrovateľstva na Slovensku - Johane Bórik Hrebendovej, ktorá priniesla aj prvky intenzívnej starostlivosti.

Nasledujúca prednáška priniesla pohľad na ošetrovateľstvo nielen na Slovensku. Autorka otvorene pomenovala problémy v stabilizácii sestier medzi ktoré patria aj dehonestácia sestier, ich vzdelávanie od niektorých ich najbližších kolegov – lekárov. Takým je aj vyjadrenie k „vysokoškolickej“ ošetrovateľstva, čo sa dá považovať tiež za zasahovanie do autonómie iného odboru. Nevyužívanie odborného potenciálu sestier s pokročilou praxou a súbežné vykonávanie činností sestrami non lege artis sú dlhoročné problémy, ktoré sú prehliadané. A práve kategória sestier s pokročilou praxou robí v zahraničí zdravotnú starostlivosť dostupnejšou a ekonomicky efektívnejšou. V prednáške bolo poukázané na dlhoročné zachraňovanie situácie - aby sa nezatvárali oddelenia pri nedostatku sestier. Zdôraznila, že roky boli pokusy s pričinením neodborníkov v ošetrovateľstve - navýšenie počtu pacientov, ktorým má sestra poskytovať starostlivosť, zrušenie zákona „62“ o odmeňovaní sestier na podnet SLK („lebo to nevydá“), delenie úväzkov sestry na činnosti sestry a činnosti

administratívneho pracovníka, znižovanie pracovných úväzkov sestier z 1,0 na 0,9 aby sa im nemusel zvyšovať plat, preraďovanie sestier v ZSS na pozície opatrovateliek, premenovanie zdravotníckeho asistenta na praktickú sestru, snaha o náhradu sestier zdravotníckymi záchranármi... čo spôsobilo ešte väčší úbytok sestier, ešte väčšia destabilizácia ošetrovateľstva a zdravotného systému. Položila aj otázky: „Kto za toto nesie zodpovednosť?“ „A čo sme to vlastne zachránili?“ Na potrebu dobrých interpersonálnych vzťahov bolo poukázané aj v prednáške prezidentky SKSaPA Ivety Lazorovej s názvom: Budovanie tímov v ošetrovateľstve ako základný predpoklad kvality ošetrovateľskej starostlivosti.

„Štandardný postup (štandard) je určitá profesijne dohodnutá úroveň určitého výkonu, starostlivosti - nie najnižšia ani najvyššia úroveň, ale priemerná, optimálna“, uviedol autor ďalšej prednášky Štandardizácia intenzívnej ošetrovateľskej starostlivosti na Slovensku. Uviedol, že v nadväznosti na národný projekt „Tvorba nových a inovatívnych štandardných klinických postupov a ich zavádzanie do medicínskej praxe“ a v súlade so Štatútom MZ SR pre odborné pracovné skupiny pre tvorbu štandardných diagnostických postupov a štandardných terapeutických postupov vznikla aj odborná pracovná skupina pre „Ošetrovateľstvo v intenzívnej starostlivosti“, ktorá vytvorila tri „intenzívne“ ošetrovateľské štandardy.

Význam klasifikačných systémov v ošetrovateľstve pre vzdelávanie a prax v prednáške priblížili autorky z Nitry. Z praktického hľadiska sa dotkli NANDA-I, NIC, NOC a tiež ICNP – International Classification of Nursing Practice. Uviedli príklad praktického prepojenia údajov v klasifikačných systémoch v medicíne a v ošetrovateľstve.

Kvalita a bezpečnosť urgentnej ošetrovateľskej starostlivosti, Ochrana zdravia v kontexte sestier v odbore anestéziológia a intenzívna medicína, Mimoriadna situácia si vyžaduje mimoriadne činy boli prednášky ostrieľaných autorov z Brna a Banskej Bystrice. Podobne aj prednášky: Čo cítia sestry, keď pacienti umierajú (Poľsko), Zdravotné správanie a koherencia u anestéziologických sestier (Poľsko)

Obdobie pandémie Covid-19, ktoré bolo veľmi zaťažujúce aj pre ošetrojúci personál, bolo zachytené v prednáškach viacerých autorov: Čo nám COVID-19 dal, a čo vzal (Spišská Nová Ves), Od začiatku po koniec (Žilina), HFNO počas pandémie COVID-19 (Bratislava), 50 odtieňov Covidu (Trnava), Nozokomiálne nákazy v období COVIDu-19 (Trenčín), Vplyv pandémie COVID-19 na darcovský program v regióne TC Martin z pohľadu koordinátora, Pronačná poloha u covidového pacienta (Trnava), Klinika pediatrickej anestéziológie a intenzívnej medicíny a COVID-19 (Košice), Prípadová štúdia – cisársky rez u pacientky liečenej s ECMO (Poľsko), Zaujímavá bola kazuistika s názvom: Môže byť glykémia 0? (Košice). Adaptačný proces nového pracovníka bol priblížený v prednáške: Rola sestry v Nemocnici novej generácie BORY.

Vysokošpecializované pracovné postupy ošetrovateľskej praxe boli aj v prednáškach: Ošetrovateľské intervencie pri aplikácii umelej ventilácie pľúc na JIS (Srbsko), Komplexná ošetrovateľská starostlivosť o pacienta po implantácii bio-kompatibilného a plne pulzatilného umelého srdca CARMAT TAH (Česko), Náplň práce anestéziologickej sestry v centre asistovanej reprodukcie ISCARE (Martin), AWAKE anestézia z pohľadu anestéziologickej sestry (Košice), „Ukecaný“

pomocník pri náhlej zástave obehu (Košice), Opatrenia na zlepšenie zvládania bolesti po operácii karcinómu prsníka (Srbsko).

V holandskom Utrechte sa v dňoch 31.8.-3.9.2022 konal medzinárodný kongres sestier pracujúcich v intenzívnej starostlivosti, ktorý organizovala Európska federácia spoločností sestier pracujúcich v intenzívnej starostlivosti (European Federation of Critical Care Nursing Associations - EfCCNa) a bola tu diskutovaná téma ako sestry na jednotkách intenzívnej starostlivosti vnímajú a aká je klinická skúsenosť s používaním skórovacích škál na hodnotenie delíria. Prednáška slovenských autorov Hodnotenie delíria v intenzívnej starostlivosti túto problematiku priblížila.

Účastníci konferencie vydali „*Vyhlasenie účastníkov XIII. Celoslovenskej konferencie sestier pracujúcich v aneztiológii a intenzívnej starostlivosti s medzinárodnou účasťou konanej dňa 13 – 14.10.2022 v Košiciach*“ adresované ministrovi zdravotníctva SR, štátnej tajomníčke MZ SR, Monike Kaveckej, poslankyni NR SR a predsedníčke Odborového združenia sestier a pôrodných asistentiek, Jane Bittó Cigánikovej, poslankyni NR SR, (v tom čase) predsedníčke Výboru NR SR pre zdravotníctvo. Vyhlasenie je publikované na web stránke SKSaPA, médiách a bude v časopise Ošetrovatel'stvo a pôrodná asistencia.

Dňa 13. 10. 2022 v Košiciach sa konali voľby do výboru Sekcie AaIS.

Členmi výboru sekcie na volebné obdobie 2022 -2024 sa stali:

- Bc. Brantišek Naňo – predseda
- PhDr. Milan Laurinc, PhD., dipl. s. - podpredseda
- PhDr. Helena Gondárová-Vyhničková, dipl. s.
- Mgr. Viera Kormaníková
- PhDr. Lenka Gajdošová, PhD.

PhDr. Helena Gondárová – Vyhničková, dipl. s.

členka Rady SKSaPA

členka výboru Sekcie sestier pracujúcich v AaIS

E-mail: helenagondar1@gmail.com

Foto 1: Otvorenie konferencie

Foto 2: Účastníci konferencie 1

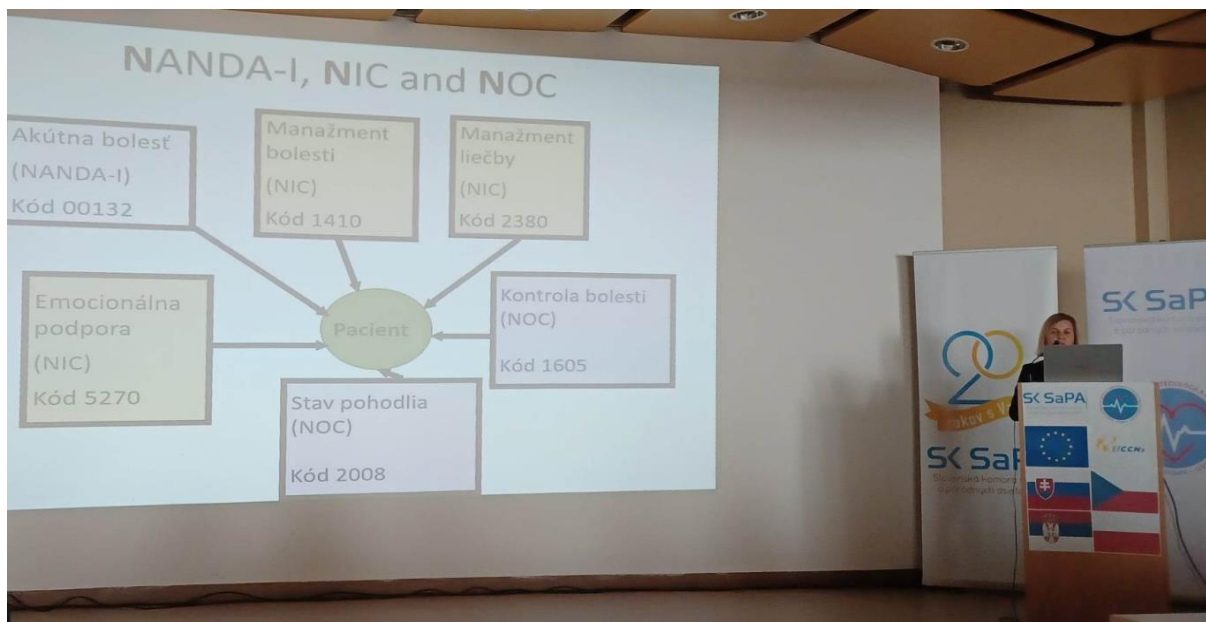

Foto 3: Účastníci konferencie 2

Foto 4: Prezentovanie prednášky Význam klasifikačných systémov v ošetrovatelstve pre vzdelávanie a prax

Foto 5: Udelenie Ďakovného listu predsedu sekcie pre najaktívnejších spolupracovníkov zo Slovenska, Česka, Poľska a Srbska

Foto 6: Voľby do výboru sekcie

SK SaPA

Slovenská komora sestier
a pôrodných asistentiek

"Elen SfCCNa"

Nursing now
Slovakia

Univerzitná nemocnica
L. Pasteura Košice

**XIII.
Celoslovenská konferencia sestier pracujúcich
v anesteziológii a intenzívnej starostlivosti
s medzinárodnou účasťou**

Voľby do výboru
Sekcie sestier pracujúcich v anesteziológii
a intenzívnej starostlivosti

Košice

13. – 14. október 2022

Partneri konferencie

GENERÁLNY PARTNER

HLAVNÍ PARTNERI

PARTNER

PRODUKTOVÍ PARTNERI

MEDIÁLNI PARTNERI

